

PROPRIETAR-DIRECTOR

AUGUSTIN POPA

Redacția și administrația
BLAJ, JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE

Cl. regulamentului de aplicare a tarifului comercial, categoria V.

Unitatea

REDACTOR

DUMITRU NEDA

Foaie înscrisă în Registrul de
Publicații al Trib. Târnava-Mică
sub Nr. 2—1933.

ABONAMENTE

Pe un an . . . 300 Lei

Pe 6 luni . . . 180 Lei

Pentru străinătate 900 Lei

Foale bisericescă-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Jertfă bineprimită

(+). Neamul nostru n'are duhul preocupărilor. Zămislit, înfiripat și închegat în pătîmiri epice, e gata oricând spre orice jertfă. Pornirea aceasta măreață o are drept moștenire din moși-strămoși. Și lumii întregi i-a dat, și de doi ani încoace, ca în tot trecutul său, dovadă strălucită, că sângele opă nu se face.

Așezați de o voință mai pre sus de vre-rile noastre, în calea răutăților, ne-am vărsat mereu sângele pentru păstrarea gliei proprii și pentru liniștea altora. Aceia au trăit, după cât i-a ajutat zestrea morală și intelectuală, științelor, artelor și mai mult decât acestora, plăcerilor rafinate. Ai noștri au stat de veghe, cu ochii în zare, cu mâna pe spadă, cu puțină agoniseală la îndemână, ca în ceasuri de cumpănă, să poată fi așezată la adăpost dimpreună cu cei ce nu puteau înfrunța în câmp deschis urgia vrășmașului: copii, bătrîni și femei.

Așa facem și acum. Dușman hain a rupt din trupul Țării noastre, cum mai făcuse și altădată. I-a venit însă și lui ceasul răspunderii. Și am sărit, cu un gând și cu o inimă, să-i cerem seama pentru fărădelegea săvârșită împotriva noastră și împotriva altora. Și ca să ne avem partea de vrednicie și cinste întru răpunerea unei puteri criminale care, nu numai c'a încurajat poște păcătoase, ce ne-au făcut să sângerăm vremelnic, dar amenință cu fod și potop întreg continentul.

Sigur, nu suntem noi cea mai mare forță numerică angajată în lupta pe viață pe moarte cu hidra bolșevică. Ducem însă în acest războiu cel mai cinstit suflet creștin, alături de frații de arme mai puțini ca noi, slovacii, finlandezii și croații.

Și nu ne îndoim că Atotputernicul va binecuvânta și de astădată armele române. Noi n'am plecat doar să cucerim ce-i al altora; n'am stăpînit sute de mii și milioane de ființe omenești osândite samavolnic pentru că s'ar fi aflat în nu știu ce spațiu declarat arbitrar spațiu vital al nostru (ca bolșevicii, bunăoară); nu împingem la moarte mulțimi nenumărate de străini, ca să-și pună viața în locul alor noștri, pentru menținerea ori ridicarea unei stăpîniri pe umilirea și ruina altora. Noi ne apărăm sărăcia și nevoile și neamul, ca pe vremea voievozilor de altădată. — De aceea Dumnezeu părinților noștri, privind din ceriu la jertfa noastră curată, va binecuvânta morții acestui Neam pentru moșia și dreptul lui la viață, și va răsplăti cu haruri peste haruri pe cei ce, simțindu-le pierderea și săvârșindu-le pomenirea, vor osteni în moștenirea din străbuni.

Prăpădul războiului bântuie încă furios. Dar vom ieși biruitori din urgia lui. Pentru că jertfa noastră e jertfă curată și bineprimită.

Biserica luptătoare...

de AUREL LELUȚIU

Viața se caracterizează prin mișcare, ce-și are un principiu intrinsec, un izvor lăuntric. Un organism viu trebuie să aibă o activitate poroită, nutrită și perfecționată din lăuntru. Și fiindcă orice organism viu poate fi și este amenințat de diferiți dușmani, în existența sau în dezvoltarea lui, viața ade-vărată e o luptă: luptă pentru existență, luptă pentru dezvoltare, luptă pentru împlinire și glorie. Fără de luptă organismul viu tânjește, se atrofiază, dispăre de la sine sau distrus de diverși agenți inamici, și intră în stare cadaverică... spulberându-se apoi în vânt.

Biserica întemeiată de Hristos pe Petru și pe urmașii lui legitimi, e cel mai viu organism ce se poate închipui, un organism format din oameni cu viață dumnezească în suflet: Trupul mistic al lui Hristos. Organism format din oameni și pentru mântuirea tuturor oamenilor. De aceea va și purta, chiar în aureola sa divină, caracterele naturii omenești, având o parte văzută (ca trupul) = organizarea externă cu un cap văzut: Petru-Papa, și o parte nevăzută (ca sufletul) = viața dumnezească a harului pe care Hristos, Capul nevăzut, îl comunică oamenilor din plinătatea Sa, prin Spiritul Sfânt care e sufletul Trupului mistic.

Ca să existe, să se desvolte, să ajungă la împlinire și la glorie, acest organism viu prin Hristos a trebuit și trebuie să lupte.

Hristos Mântuitorul n'a promis Bisericii sale, aici pe pământ, scutire de front... sau neutralitate. Din contră i-a prescris și prezis lupta împotriva și din partea Satanei și a complicilor lui, dar i-a și asigurat victoria pentru toate secolele.

— „... Și porțile iadului nu o vor învinge“ (Mat. 16, 18). „Iată Eu cu voi sunt în toate zilele până la sfârșitul lumii“ (Mat. 28, 20).

Biserica a avut totdeauna atât de vie conștiința că viața ei aici pe pământ e o luptă, încât a voit s'o întipărească până și'n mintea copiilor, învățându-i în Catehism despre „Biserica luptătoare“...

Prin luptele ei glorioase de aproape două milenii Biserica a despiciat în două Istoria omeneșii și s'a arătat Piatra granitică pe care s'a zidit prin veacuri edificiul măreț al civilizației europene, și de care s'au isbit zădarnic toate valurile și furtunile barbariei și trufiei omenești.

Bis rica noastră catolică e luptătoare mai ales astăzi, când e așezată, ca o cetate a Luminei și Iubirii, pe muntele durerii neamurilor care orbesc în întunec și sângerează în ură. Comandantul suprem al „Cetății lui Dumnezeu“, Papa, întemeiat pe pro-

misiunea Mântuitorului făcută Lui în Petru, că porțile iadului nu vor învinge Biserica, nu se aservește altor „puteri“, nu militează pentru ideile și planurile altora, de orice marcă politică ar fi, ci caută ca toți cei sinceri, din toate neamurile, să primească și să realizeze în viața lor ideile Adevărului, care singur va face liber neamul omenesc de toată nevoia și întristarea unui război de origină satanică. Papa nu e „partizanul“ nimănui, căci El luptă pentru Acela care e *Totul*, Isus Hristos.

Tocmai pentru lupta pe care o duce spre folosul obștesc al tuturor neamurilor greu încercate de „uriașul măcel“, prestigiul Bisericii catolice a crescut nespus de mult în fața întregii lumi.

Nu pe manevrele ei politice de dominație universală se întemeiază acest prestigiu, — cum s'au obișnuit să trâmbezeze unii — căci puterea politică și ambiția lumească a domnării presupune un stat cu vast teritoriu, cu organizație militară, economică etc., — ci pe vitalitatea Ei lăuntrică, pe tăria Pietrii care-și are toată forța de luptă, de rezistență și de penetrație, în Dumnezeu cea atotbiruitoare, pe care primul Papă, Petru, inspirat de sus, a mărturisit-o energic.

Statul Vaticanului e numai o palmă de pământ în „Cetatea Eternă“. Dar în acest colț de lut, întocmai ca într'un trup firav, sălășluește o forță spirituală de proporții grandioase, divine, căci brațul uriaș al puterii papale e văzut și stimat de întreg globul. E un fapt semnificativ: cu cât Statul papal, ca spațiu material, s'a micșorat, cu atât, ba chiar insutit, a crescut influența spirituală a Bisericii romane.

Ce spectacol unic în Istorie, să vezi „puteri“ cu vaste imperii organizate, cu armate etc., alături de statele mici, dând târcoale microscopicului Stat Vatican! — De ce?

Este ceva acolo, în Biserica Romei, ceva care nu se află în nici o altă biserică, este Piatra pe care dela început a pus-o Hristos la temelie. Noua Orânduiri a lumii, este acolo Spada Spiritului căreia i-a fost asigurată victoria în lupta contra întunericului, este acolo Steagul imaculat al Păcii reale întemeiată pe iubire...

Ca fiii ai Bisericii unite trebuie să fim mândri că suntem o parte integrantă din Cătoticitate, și mai ales să fim conștienți de marele dar pe care ni l-a hărăzit Dumnezeu de a ne naște și a crește într'o Biserică atât de glorioasă ca cea catolică. Și chiar dacă în Stat formăm o minoritate și suntem ca un strop numai, să preferăm acest strop, în care se oglindește întreagă măreția cerului, măreției oricărui lac cu apă stătătoare, căci

dacă rămânem un strop în vastul ocean al catolicității Bisericii participăm din puterea nemărginirii apelor sale... Așa cum orice „mare moartă“ dacă ar intra în comunicație cu limpedele ocean al Bisericii romane și-ar reîmprospăta apele și departe de a pierde ceva ar recâștiga tăria sevei dumnezeiești de a aduce roadă bogată.

Trebue să ne temem însă, ca nu cumva să rămânem un „strop izolat“, care să se evaporeze îndatăce arșița unor evenimente neprevăzute ar atenta la viața lui...

De aceea și Biserica noastră unită trebue să fie „luptătoare“, ca Biserica-Mamă.

E adevărat că vremile pe care le trăim sunt vremi de sbucium. Dar tocmai pentru aceasta glasul Bisericii noastre să fie glas de bucium.

E necesară o catehizare temeinică. A trecut timpul când credința putea fi o moștenire din bătrâni... Astăzi credincioșii noștri trebue să știe *ce cred, și de ce cred așa și nu altfel.*

Și fiindcă lupta se dă azi mai cu seamă pe terenul scrisului, *pressa* fiind o armă de luptă formidabilă, orice păstor și orice soldat de al nostru care militează pentru Hristos, va milita pentru *pressă*, se va jertfi și va jertfi pentru ea.

Dar credința creștină, convingerea catolică trebue să pătrundă toată activitatea omului. „... Toată viața noastră lui Hristos Dumnezeu să o dăm“ (Sf. Liturgie). Credința ta să se vadă în faptele tale: *să trăiești ceea ce crezi.* Pentru aceasta sunt absolut necesare Sf. Taine, a căror deasă primire, cu dispozițiile cuvenite, e semn de vitalitate, dar a căror lipsă e semn de sterilitate.

Refacerea indivizilor, a familiei, a societății și a neamului în Hristos, aceasta trebue să fie ținta tuturor asociațiilor noastre pe care le-am dori mai active „mai luptătoare“: a Agrului, a Astrului, a Reuniunilor mariane etc.

Biserica catolică e *vie și deci luptătoare.* Ea are experiența luptei de două ori milenare și e încununată cu glorii nepieritoare.

Lupta n'o înspăimântă, crucea n'o îngrozește și grija viitorului n'o chinue, căci Victoria îi este asigurată. Biserica romană a trăit întotdeauna cum spunea nemuritorul Pius XI: „Cum Petro in Christo, in Cruce, in Luce“ = Cu Petru în Hristos, în pătimire, în mărire.

Biserica română unită trebue să fie și ea *vie și luptătoare.* Marea bătălie se dă în suflete. Iar Victoria o va câștiga nu măestria cuvintelor gădilitoare a vanității, nici nutrirea exclusivă din merindea trecutului, oricât ar fi fost de glorios pe tărîm național și bisericesc, ci *voinicia prezentă a sufletelor* ce stau neclintite în bătaia vânturilor și'n furia furtuilor de tot felul, pentru că sunt întemeiate pe convingeri adânci și pe o trăire sinceră și integrală a propriului crez.

Catastih înfiorător. Răzimată pe datele statistice publicate de Comitetul Nansen, publicația portugheză *Voz* a întocmit catastihul victimelor bolșevismului în diferite țări europene. Amăsurat acestui catastih aproximativ, numărul jertfelor, sigur, fiind cu mult mai mare, se știe că:

În timpul războiului civil din *Spania*, au fost asasinați 12 episcopi și 17.500 de preoți. — În *Letonia*, 32.595 de persoane au dispărut fără să lase urmă, numai în decurs de un an, pe când alte 1355 de persoane au fost asasinate. — În *Estonia*, 1148 de persoane au fost asasinate, 60.911 au fost deportate. — În *Lituania*, 1100 de judecători au fost uciși, 15.000 de persoane au fost torturate până la moarte, și numai în săptămâna dela 22 la 27 Iunie 1941 alte 5000, de persoane au fost torturate până la moarte și 5000 de persoane ucise, pentru ca în săptămâna dela 14 la 21 August să fie deportate încă 50.000 de persoane. — În teritoriile *Uniunii Sovietice*, 1.701.045 execuții au fost efectuate de Ceka între anii 1917 și 1923. Printre acei executați se găseau 15 episcopi, 1260 preoți, 6579 profesori, 8800 medici, 54.850 ofițeri, 240.000 subofițeri, 10.500 funcționari din poliție, 48.000 jandarmi, 34.260 intelectuali, 815.000 țărani și peste 192.000 de lucrători. — La această ci-

fră mai trebue să se adauge 10.000.000 de oameni morți de foame în anul 1922 și 1923. — În *Polonia*, 1.100.000 de persoane au fost deportate la Siberia. — Trebue să se mai adauge și cei 10.000 de ofițeri polonezi asasinați de bolșevici în pădurea dela Katyn.

Doi noi academicieni

— Virgil Șotropa și Iuliu Moisil —

Academia Română a chemat sub cupola nemuririi, ca *membri de onoare* pe bătrâni profesori nășăudeni, pensionari de mai mulți ani: *Virgil Șotropa* și *Iuliu Moisil*. Țara Nășăudului, frumoasele comune grănicerești, au mai dat academicieni cu mare renume.

În secolul trecut a fost ales membru activ învățătorul *Florian de Porcius* din Rodna, bine cunoscutul botanist al Ardealului. Colecțiile sale se păstrează în grădina botanică a Uiversității Cluj (în frumosul Muzeu Botanic ctitorit de profesorul Alexandru Borza). *Florian de Porcius* a descoperit 4 specii care îi poartă numele. În discursul de recepție a vorbit despre: Flora în fostul district al Nășăudului. Despre viața și opera sa a scris profesorul blăjan Ambroziu Chețianu, profesorul Iuliu Moisil (în: Figuri grănicerești nășăudene) iar profesorul Virgil Șotropa a scris în Arhiva Someșană despre luptele sale pentru drepturile grănicerești.

Al doilea nășăudean ales membru activ al Academiei Române e marele Orpheus Redivivus al sufletului românesc, *George Coșbuc*, fiul părintelui Sebastian Coșbuc din Hordona (fost elev al Blajului). Coșbuc a fost ales al de târziu membru activ, încât n'a ajuns să-și rostiască cuvântul de recepție. N'a ajuns să-și rostiască nici al treilea nășăudean ajuns membru activ al Academiei române, *arhifecundul* filolog și istoric al vechii literaturi românești *Nicolae Drăganu*, fost membru în comitetul *Agrului* din Dieceza de Cluj-Gherla. Ambii au murit pe nașteptate, ca și Augustin Bunea, fără să ajungă la clipa fericită a primirii sâr-bătorești în ceata nemuritorilor. Nici loan-

FOIȚA „UNIRII“

Sonet

De atâtea ori în nopți cu lună plină,
Purtat de-un dor în suflet ca de-un soare,
Am zăbovit pe căi schinteetoare
De n'fiorări, misteruri și lumină...

Pe aceleași căi azi sufletu-mi se nchină
În juru-mi umbre, șoapte, flori, splendoare
Și ceru' ncins cu aceași cingătoare
Ce-am mai slăvit-o n nopți fără hodină.

Aceleași zări-ca și-aldedăți încântă —
Cu acelaș farmec început de-aseară
S'aud pe prunduri apele cum cântă...

Și totuș azi sub ceru' ncins de pară
A-ă mbată parcă noaptea cea mai sfântă,
Pe care ochii-mi n'cicând n'o visară...!

Teodor Murășanu

Fiul lui Dumnezeu — Fiul Omului

— Însemnări pe marginea unei cărți —
de Alexandru Todea

Prin urmare, considerând esențialul, ideea centrală din cartea d-lui Sterie Diamandi, putem spune că autorul a fost destul de norocos și a adus servicii frumoase. Nu așa însă fiind vorba de toate problemele pe cari le tratează, ori mai bine zis de a privi cartea în toată complexitatea ei. Ași, cu durere trebue să spunem, că sunt și greșeli și contradicții, care nu pot rămânea neobservate.

Pagina 9 e plină de greșeli. Așa: „printr'o ciudată ironie a soartei, nu arareori, s'a întâmplat, ca biserica și clerul să lucreze în sens diametral opus cu spiritul religiei creștine“. — „Inchiziția e un caz destul de edificator. — Religia cea mai tolerantă de pe lume, devine la un moment dat, în mâna conducătorilor bisericii, instrument de teroare și tortură... În numele religiei care condamnă în termenii cei mai categorici violența și propovăduiește iubirea vrășmașului, se ridică ruguri, se organizează măceluri, se poartă războaie sângeroase, se deslănțue prigoane, se lovește fără cruțare“.

Dacă d. Sterie Diamandi ar fi studiat mai bine și istoria, cu siguranță n'ar fi scris așa.

Tot așa în capitolul despre „Izvoare“ sunt ieșiri și afirmări cari nu se împacă cu

frumoasa afirmare că „Evangheliile constituie prin ele înșile o dovadă a Divinității lui Isus“ (pag. 102). Așa de ex.: cele de la pag. 100: „neputința lui de a face minuni în Nazaret etc.“, apoi pag. 101, pag. 107: „Naționalismul pătimăș al lui Matei merge uneori așa de departe, încât el degenerază în șovinism, răstălmăcind pe alocurea gândirea inițială a lui Isus“, et.. Ce să mai spun de grozăviile pe care scrie la pag. 117 în legătură cu Ev. Sf. Luca: „E curios, că tocmai un om cult, cu studii medicale la bază, se face ecoul tuturor legendelor, care circula în jurul lui Isus Hristos. Le înregistrează fără nici un discernământ, sau le-a așternut pe hârtie în urma unui control personal și riguros? Se spune, că multe din amănuntele relatate de dânsul, în legătură cu nașterea lui Isus, autorul le deține din însăși gura Maicii Domnului. — Numai așa ne explicăm graba cu care Evanghelistul Luca a reprodus în lucrarea sa o mulțime de lucruri cari vin în contradicție cu rațunea, legile firii și bunul simț...“

Se întâlnesc deasemenea contradicții de ex., la pag. 101 unde se spune: „...cu toate contradicțiile... Evangheliile isbutesc“... și apoi la pag. 133 să scrie: „Confrontând cele 4 portrete canonice, zugrăvite de patru persoane diferite, vedem că ele nu se contradicționează ci se întregesc“. (Idem pag. 185 și urm.)

La pag. 400 afirmă că „de Iosif, nu se vorbește decât în treacăt“, pe când adevărul

cu Moldovan nu și-a ținut discursul de recepție. Al patrulea năsăudean ajuns membru activ al Academiei e d. *Liviu Rebreanu* (fiu de învățător confesional), romancierul fecund, ajuns azi ambasadorul cultural al țării noastre în multe țări dinspre Soare-Apune, în cari conferențiază despre literatura română.

În afară de membrii activi, Țara Năsăudului a dat și un membru corespondent, pe d. *Constantin Moisil*, cunoscutul numismat, directorul cabinetului numismatic al Academiei Române și Nestorul numismaticeii românești, directorul revistei *Cronica Numismatică*, fost director al Arhivelor Statului. Mioriticele plaiuri ale „țării” lui Coșbuc au dat și trei membri de onoare. Uaful din ei a murit de vre-o 5 ani, cunoscutul bibliofil și arheolog *Iulian Marțian* ctitor la Muzeul Năsăudului (împreună cu Iuliu Moisil), *Virgil Șotropa* și *Alexiu David*. Are meritul de a fi conservat multe documente și manuscrise vechi (din colecțiile sale a publicat mai mulți codici *Nicolae Drăganu*, iar document au publicat *Al. Rosetti*, (*Scrisori românești din sec. XVII*), *Al. Lapedatu* (*Din grijile și greutățile unei domnii*) și aproape toți cercetătorii mai noi din Țara Năsăudului, iar cărțile sale, adevărate rarități bibliografice, au fost utilizate de *A. Veress* la *Bibliografia româno-ungară*, (vol I-III).

Votul nemuritorilor a mai chemat sub cupola nemuririi doi năsăudeni: pe *Unii Iuliu Moisil* și *Virgil Șotropa*.

Di *Iuliu Moisil* e patriarhul graniței năsăudene. Are binișor peste 80 de primăveri. E fiul Vicarului *Grigore Moisil* dela Năsăud, cunoscut prin activitatea sa rodnică pentru propășirea aceluia ținut. A fost ani îndelungați profesor la Târgu-Jiu; muzeul liceului îi poartă numele.

A întemeiat o revistă școlară, cu o jumătate de secol înainte de a se fi introdus oficial și în mod obligator acest obicei. A fost apoi director al Muzeului Pedagogic dela Casa Școalelor. De mai bine de un deceniu e la Năsăud, în binemerită odihnă. Pensionarul a ctitorit Muzeul Năsăudului, a mișcat toate

pietrite ca să se aducă la Năsăud vechile arhive ale Bistriței (a căror director este. De 6 decenii scrie prin toate publicațiile. Are cărți de științe naturale (un manual de igienă, o descriere a Orientului, traducere din englezește) apoi studii despre Arta ceramică, calendare școlare, un studiu despre *Ronâni Ardeleni* în *Vechiul Regat* și activitatea lor până la *Unirea*, nenumărate cărți, broșuri și articole, despre Țara Năsăudului, studii pedagogice în *Anuarul Casei Școalelor* și multe alte lucrări. Scriitor și animator, propagandist cultural și religios, trăiește numai pentru prosperarea culturală. E membru în comitetul *Agrului* din *Dieceza de Cluj-Gherla*, și un foarte iscusit popularizator de morală și de știință în satele grănicesti. Prin alegerea sa Academia a încununat cu laurii săi o viață rodnică, închinată cu totul Neamului, Bisericii și științei.

Di *Virgil Șotropa* are peste 70 de primăveri. Descinde dintr'o familie grănicerească din *Maiere*. A fost redactor la *Gazeta Transilvaniei*, și profesor la liceul din Năsăud. A studiat ca nimeni altul treburile Țării Năsăudului. A scris, în colaborare cu *Nicolae Drăganu*, *Istoria școalelor năsăudene*, o operă monumentală, cum puține mai sunt. A publicat, în colaborare cu *Părintele Dr. Alexandru Ciplea*, fost profesor la *Academia Teologică* din Cluj, monografia *Năsăudului*. A scris diverse studii istorice în *Anuarul Institutului de Istorie Națională* din Cluj, în *Revista Istorică* alui *N. Iorga*, în *Transilvania*, în *Volumele omagial oferite fraților Al. și I. Lapedatu*, precum și în *Anuarele liceului grănicerec Gheorghe Coșbuc* și ale școlii normale *Solomon Haliță* (fost, colaborator al lui *Spiru Haret*, fratele fostului Vicar *Alexandru Haliță* dela Năsăud), din orașul în care și-a petrecut viața. A întemeiat și a condus timp de două decenii revista istorică *Arhiva Someșană*, în care a publicat foarte multe studii și documente. A publicat și multe documente în legătură cu istoria Bisericii noastre. Mai are mult material foarte important pentru *Arhiva Someșană*, dar în prezent nu apare.

E membru în comitetul năsăudean al *Agrului* și în secția istorică a *Astrei*. Cu bătrânul *Iuliu Moisil* descifrează și acum multe manuscrise și documente din alte vremi, în liniștea de mănăstire a Muzeului Năsăudean, pe care ctitorii o vor lăsa sub patronajul Vicariatului *Rodnei* cu sediul la Năsăud. Alegerea lui *Virgil Șotropa* la *Academia Română* înseamnă laurul recunoștinței pus peste creștetul celui mai fecund istoric regional al *Transilvaniei*.

Dorim celor doi academicieni recent aleși activitate rodnică și pentru viitor.

Iosif Năsăudeanu

Toate drepturile! Cu prilejul deschiderii expoziției „*România în războiu*”, d. prof. *Mihailu Antonescu*, vicepreșed. Consiliului de miniștri a rostit un înflăcărat cuvânt de proslăvire, a jertfei ce o aducem de doi ani de zile pe câmpul de luptă cu dușmanul nostru de totdeauna și cu vrășmașul neîmpăcat al *Crucii*. Dela locul de răspundere la care se află, d. *M. Antonescu* a ținut să precizeze, între altele, și celea ce urmează:

[...] „*Neamul Românesc* n'a lovit niciodată pe nimeni.

El n'a râvnit pământuri străine.

Și niciodată, dar niciodată, istoria noastră nu a înregistrat fapte în care *Neamul nostru* să fi disprețuit legile ei de onoare.

Nici o putere și nici un principiu de pe lume nu poate opri dreptul unui *Neam* de a-și apăra viața, pământul și dreptatea.

Prin această luptă, noi am desrobit patru milioane de *Români* care aparțin *Neamului Românesc* și pământuri care ale noastre au fost și ale noastre trebuie să rămână.

Fiindcă nu poate să existe pace în lume și dreptate în istorie, dacă nu se consfințesc drepturile la viață și la independență ale popoarelor.

Noi avem conștiința că prin această luptă legitimă am slujit nu numai chemările instinctului nostru de viață, dar și bătrânele instituții creștine ale civilizației *Continentalului nostru*.

Neamul nostru nu este desigur o mare

e că în biserica latină *Sf. Iosif* e venerat de toată creștinătatea și are chiar o sărbătoare. — Tratatând despre întruparea *Domnului* întrebăm înțelegă termenii: „*Concepția imaculată*” confundând astfel neprihănită zămislire a *P. F. Maria* cu întruparea cuvântului *Dumnezeesc* (pag. 401 urm. și 408).

E reprobabil capitolul despre „*Nașterea lui Isus*” (pag. 338—418), unde se vorbește necuviincios despre *Preacurata Fecioară Maria*. Unele din afirmațiile acestui capitol sunt în contradicție cu altele din capitolul „*Familia lui Isus*” (pag. 445—473). La pag. 467 spune că fiind vorba de frații *Domnului* „sunt posibile și deopotrivă de îndreptățite mai multe interpretări”. — Acum, în cap. despre *Nașterea lui Isus* (pag. 402) așa vorbește încât apare clar că *Isus* a mai avut frați, pe când în capitolul despre familia lui *Isus* s'ar părea că acceptă învățătura dogmatică despre *verguria perpetuă* a *P. F. Maria*, căci spune apriat: „*Socot că punctul de vedere al tradiției apostolice e foarte just*” (pag. 470).

Deasemenea are greșeli în capitolul despre *minuni* (522—551). Poziția pe care o ia când zice: „*În ce mă privește, n'am nevoie de minuni, ca să cred în divinitatea lui Isus Hristos; îmi ajunge Dumnezeuasca lui viață și neîntrecuta lui învățătură*” (pag. 522), nu e greșită, decât în cazul când n'ar admite *minunile*. Ceeace nu se întâmplă, căci autorul spune: „*De aci nu urmează însă, că avem*

dreptul să nesocotim capitolul *minunilor* cuprinse în *Evanghelie*” (pag. 526). — Greșește totuși în felul cum explică *minunile* considerându-le mai mult ca niște fapte naturale și că id spune despre *evangheliști* că descriind *minunile*: „*Poate că au înregistrat informații nu îndesjuns de controlate, fapte diformate, întâmplări exagerate, adausuri ulterioare*” (pag. 526), apoi contrazicându-se dă prea multe concesiuni lui *Loisy*, *Guignebert*, *Harnack*, etc.

Deși spunea că n'are lipsă de *minuni* pentru a crede în *Isus*, afirmă totuși solemn că „*minunile sunt o dovadă care mărturisesc divinitatea lui Isus Hristos*” (pag. 548).

S'ar mai putea nota și alte greșeli și contradicții, dar cred că cele date vor fi suficiente pentru ca ctitorii să se poată orienta răsfoind paginile acestei cărți. Să nu fim nici prea aspri, nici prea indulgenți, dar să primim adevărul în față:

a) Di *Sterie Diamandi* nu e teolog, care să se poată rezema pe toate punctele dogmatice, pentrucă nu le-a studiat pe toate. Este însă bine intenționat și în punctele bine studiate are concluzii admirabile. N'are apoi, o mentalitate perfect catolică, cu ajutorul căreia să se poată orienta în considerarea *lucrurilor divine*.

b) Totuși a studiat ideea centrală a cărții și nu se abate dela linia tradițională dogmatică: *Isus Dumnezeu și om*. Ba, mai mult,

combate toate teoriile nefaste cari vreau să facă din *Isus* un simplu erou.

c) N'a studiat în aceeași măsură toate problemele care sunt în strânsă legătură cu ideea centrală. De aci greșeli *istorice* ca *inchiziția*, *calul de bătae* al *protestanților* contra *catolicilor*; greșeli *biblice* din cauza lipsei de cunoaștere a tratatului despre „*Inspirația Biblică*”, greșeli *dogmatice*, din cauza lipsei de cunoaștere a tratatului despre *Mariologie*, etc. etc.

d) În total, cartea d. *Diamandi* este cât se poate de binevenită mai ales pe piața literară românească dominată de atâtea scrieri și teorii raționaliste. Răspunzând științific diferitelor teorii rătăcite despre viața lui *Isus*, ea ar putea fi pentru mulți o punte dela *in-doială* la *credință*.

e) Ne-ar plăcea, dacă d. *Sterie Diamandi*, în urma afirmărilor Sale că „*cercetează ca să creadă cu temei*” și-ar corecta singur greșelile. A'unci ar fi adevărate întru toate frumoasele sale cuvinte: „*E marele merit al Bisericii romane, că slujitorii ei reprezintă cu competență științifică și vigoare intelectuală, punctul de vedere tradiționalist, singurul punct după noi, care ne înfățișează în adevărata lui lumină pe Isus Hristos, lămurind în chip satisfăcător toate problemele în legătură cu persoana aceluia care a întemeiat creștinismul și i-a asigurat succesul*” (pag. 177).

putere cu răspundere istorică de misiune mondială, dar este un popor conștient de răspunderile lui, ca și de drepturile lui.

Destinul ne-a așezat nașterea în Arcul Carpaților, la Dunăre și Marea Neagră, făcând din noi poartă creștină de apărare a Europei, pe care am întărit-o prin sângele și lacrimile veacurilor noastre, care ne-au împietrit aci: și la Gurile Dunării, gardian de apărare a civilizației europene, împlinind aci o funcțiune europeană tot așa cum Turcia o împlinește pe a sa în Strâmtoarele Mării Negre și ale Bosforului. Noi avem conștiința că dacă am fi stat cu brațele pe piept nevrednic, nu numai Basarabia și Bucovina, dar tot pământul și însăși ființa noastră latină și națională puteau să fie prăvălite, pentru ca pe mormântul nostru primejdiiile să treacă peste vecinii noștri până la Bosfor și pe malurile Adriaticei.

[...] De aceea, avem conștiința că această luptă a putut să arate tuturor că Neamul Românesc este un popor demn, care vrea să-și stăpânească destinul și care consideră independența națională și tradițiile creștine și latine ale vieții lui, nu numai ca bunuri pentru care trebuie să moară, dar și ca datorii, față de cei dimprejurul lui, pentru care trebuie să trăiască.

[...] Misiunea istorică a Mareșalului Antonescu nu este numai porunca conștiinței unui om, ci este misiunea unui Neam întreg, care trebuie să-și realizeze dreptatea și drepturile — toate drepturile“.

Știri mărunte

Marele Păstor în mijlocul turmei. Dumineca trecută I. P. S. Valeriu Traian, însoțit de păr. canonicii Ion Moldovanu și Gh. Dănilă, de secretarul mitrop. Aurel Răsu și profesorii de teologie Sept. Todoranu și Ioan Vesa, (cari au slujit apoi ca diaconi) a cercetat parohia fruntașă *Mihalț* din distr. Blajului. Înaltul ierarh a fost primit de mulțime mare de credincioși, în frunte cu dl Bărluțiu primpretorul plasei. La sf. liturghie arhierescă I. P. S. Sa a rostit cuvânt de învățătură, mare bucurie pricinuind păr. Gh. Nicoară, preotul local, credincioșilor săi, și celorlalți buni creștini ce erau de față.

Comitet județean viu. Comitetul județean de Patronaj al Operelor Sociale din jud. *Târnava-Mică*, de sub priceputa și harnica conducere a Domnului prefect *Dr. Iosif Pop*, a înființat în cuprinsul județului 10 Cămine de zi, în următoarele localități: Dumbrăveni, Târnăveni, Bahnea, Iernut, Valea-Lungă, Bucurdea Grănoasă, Roșia de Secaș, Sâncel, Gogan și Blăjel. Aceste instituțiuni, sunt de mare utilitate acum când brațele de muncă ale bărbăților lipsesc, în cea mai mare parte. Ele ocrotesc copiii în timpul verii, când mamele lor sunt nevoite să plece la munca câmpului. Deschiderea Căminelor de zi s'a făcut la data de 16 Iunie a. c. într'un cadru sărbătoreț, la care au luat parte toate autoritățile locale, părinții copiilor, iar din partea *Comitetului Județean de Patronaj D-na Vilhelmina Groza*, secretara *Comitetului*. — În ziua de 22 Iunie a. c. I. P. S. Dr. Valeriu Traian Frențiu, Administrator Apostolic al Mitropoliei de Alba-Iulia și Făgăraș, în calitate de Președinte de onoare a comitetului județean de Patronaj, însoțit de d. prefect al județului, a binevoit a vizita Căminul de zi din com. *Bucurdea Grănoasă*. Copilașii vioi și veseli, bine hrăniți și îngrijiți în Cămin, au lăsat o impresie adâncă în sufletul distins al Excelenței Sale.

Ploaie de haruri. Asta au fost pentru trei parohii din Arhidieceză slintele misiuni populare de care au avut parte luna aceasta. 1. La *Iacobeni* (jud. Turda) s'au început în 31 Mai și s'au încheiat în 5 Iunie. Preot local: păr. *Ioan Ioanette*. Impărtașanii: 1003 (una mie trei). Predici ținute 23. Concubinarii cununați: 16 perechi. Membre primite solemn în Congregația mariană: 175. Convertiri: 7 bapțiști. Preot ajutor la mărturisiri: P. *Ioan Pârțoc*. Preot misionar: *Ierom. Iosif I. Bal O. S. V.* — 2. *Gligorești* (Turda) 6—12 Iunie. Preot local: *Aurel Hirian*. Im-

părtașanii: 705 (șaptesute șasezeci și cinci). Predici ținute: 20. Concubinarii cununați: 3 perechi. Membre primite solemn în Congregație: 130. Preot ajutor la mărturisiri: *Ierom. Miron Moldovanu* dela *Obreja*. Preot misionar: *Ierom. Iosif I. Bal O. S. V.* — 3. *Ceanul Mare* (jud. Turda) 13—21 Iunie. Preot local în *Ceanul Mare* păr. *Ioan Mazăre*. Impărtașanii: 2000 (două mii). Predici ținute: 26. Concubinarii cununați: 1 pereche. Membre primite solemn în Congr. Mar. 250. Preot ajutor: P. V. *Porime* din *Iurii de Câmpie*. Preoți misionari: *Ieromonahii Iosif I. Bal și Teodosiu Bonteanu*, dela *Obreja*.

Locale. Marția ce vine, de prasnica Sf. Apostoli Petru și Pavel, va predica în catedrală păr. *Dr. Victor Macabeiu*, prepozit capitular, despre: *Primatul Sf. Petru*.

— Împlinirea alor doi ani dela începerea răboiului pentru reîntregirea hotarelor s'a prășnuit printr'un *Tedeum* slujit la Catedrală de I. P. S. *Valeriu Traian* în sobor de preoți, și fiind de față și autoritățile locale bisericesti, școlare, administrative și militare.

— Alaltăieri, Joi, de Nașterea sf. Ioan Botezătorul, după sf. liturghie, I. P. S. *Valeriu*, în sobor de preoți, a purces în procesiune religioasă sub Crucea lui Iancu, la binecuvântarea holdelor și a viilor. Actul sfânt, ca și stropirea cu aghiasmă, le-a săvârșit însuși I. P. S. Sa.

Mare festival artistic literar muzical în orașul Blaj. La data de 16 Iulie a. c., *Asociația Culturală C. F. R. din Bacău*, de sub conducerea Consiliului de Patronaj al Operelor Sociale, prezintă un program frumos și bogat, în folosul ajutorării orfanilor, văduvelor de război și celor nevoiași. Programul va avea loc în sala Palatului Cultural la orele 8 seara. Toată lumea este rugată a participa la această manifestare culturală.

Buget american. Camera Reprezentanților din *Statele Unite Nordamericane* a aprobat noul buget al armatei. Acest buget se cifrează — după cum e informată agenția *Rador* — la 71 miliarde și 500 milioane dolari. Dela 1 Iulie 1940 și până azi cheltuielile cu armata și marina nordamericană s'au ridicat la 270 milioane dolari pe zi. — E teribil să se gândească omul la așa ceva.

ANUNȚ. Direcțiunea Generală P. T. T., asumându-și rolul de intermediar între expeditorii și primitorii telegramelor, va introduce dela 1/7 a. c. noul serviciu „*Telegrame cu răspuns obligatoriu*“, care prezintă avantajul că pentru suprataxa de lei 30, pe lângă taxele tarifare, oficiul destinat este obligat a obține din partea destinatarului, chiar în momentul înmănării telegramii, răspunsul cel de expeditor. — Dirigintele oficiului pt. *V. Popa*.

Aviz. Comisia Catehetică Mitropolitană, prelungeste concursul pentru *manualele de religie* de curs secundar, întocmite după noua programă analitică, publicată în *Cercularul* Nr. XVIII-41 sub Nr. 4167-40. — Manuscrisele sub Motto, cu numele Autorului în plic închis, se vor înainta până la 1 Martie 1944, Comisiei Catehetice Mitropolitane, Blaj. — *Blaj*, 23 Iunie 1943. Președinte: *Ioan Moldovanu*; secretar: *Simion I. Crișanu*.

Publicațiune de licitație

În ziua de 18 Iulie 1943 ora 15, Curatorul Parohiei române unite *Silivașul de Câmpie*, (jud. Cluj-Turda) va ține licitație publică cu oferte închise, pentru darea în întreprindere a edificării din roșu a bisericii.

Cauțiunea va fi de 6 % din valoarea ofertei și se va depune la Oficiul parohial înainte de începerea licitației.

Planurile, devisul, condițiunile speciale și generale se pot consulta în orice zi de lucru la sediul Oficiului parohial din *Silivașul de Câmpie*, unde se va ține și licitația. — Spesele de deplasare îi privește pe ofertanți.

Silivașul de Câmpie, la 14 Iunie 1943.

Man Samson

prim curat. r

1—3

Leonida Fetti

preot

Mitropolia Română Unită — Blaj

Nr. 3482—1943

Catedre vacante

La școlile române unite de băieți și fete din Blaj sunt vacante următoarele catedre:

I. Liceul de băieți „Sf. Vasile cel Mare“:

1. Religioana gr. cat., 2. L. Latină-Elină, 3. L. Franceză, 4. L. Germană, 5. L. Germană, 6. L. Italiană, 7. Geografie, 8. Filosofie, 9. Matematici, 10. Fizico-chimice, 11. Fizico-chimice, 12. Muzică.

II. Liceul de fete „Sf. Ecaterina“: 1. L. Latină, 2. L. Latină-Elină, 3. L. Franceză, 4. L. Italiană, 5. Matematici, 6. Caligrafie-Desen.

III. Școala Normală de băieți: 1. Religioana gr. cat., 2. L. Italiană, 3. L. Franceză, 4. Istorie, 5. Șt. Agricole, 6. Igienă și Medicină.

IV. Școala Normală de fete: 1. Religioana gr. cat., 2. L. Română, 3. L. Română-Latină, 4. Pedagogia II, 5. L. Italiană, 6. Matematici, 7. Geografie Șt. Naturale, 8. Muzică, 9. Șt. Agricole, 10. Medicină, 11. Tesut.

V. Liceul Comercial de băieți: 1. Religioana gr. cat. 2. L. Română, 3. L. și corespondența franceză, 4. L. și corespondența germană, 5. L. și corespondența italiană, 6. Șt. Comerciale, 7. Șt. Comerciale, 8. Mărfuri cu fizico-chimice, 9. Mărfuri cu Șt. Naturale, 10. Șt. Juridico-economice, 11. Aritmetica, 12. Caligrafie-Desen, 13. Muzică și Educație fizică.

VI. Liceul Comercial de fete: 1. Religioana gr. cat., 2. L. Română, 3. L. și corespondența franceză, 4. L. și corespondența germană, 5. L. și corespondența italiană, 6. Geografie, 7. Istorie, 8. Șt. Comerciale, 9. Șt. Comerciale, 10. Șt. Comerciale, 11. Mărfuri cu fizico-chimice, 12. Mărfuri cu Șt. Naturale, 13. Șt. Juridico-economice, 14. Aritmetica, 15. Gospodărie-lucru, 16. L. Română și Steno-Dactilografie.

VII. Școala Tehnică Industrială „Sf. Ioan Sif“: 1. Religioana gr. cat., 2. Catedra II de parte literară, 3. Catedra I. de parte științifică, 4. Catedra II de parte științifică, 5. Catedra de specialitate tehnică-desen, 6. Catedra III lăcătușerie, 7. Catedra IV lăcătușerie, 8. Catedra V lăcătușerie, 9. Catedra VI lăcătușerie.

VIII. Școala Urbană de Gospodărie gr. cat.: 1. Catedra de parte literară, 2. Catedra de Șt. Menajului, 3. Catedra de ajutoare de maestră de bucătărie, 4. Catedra de spălat-călecat, 5. Catedra de ajutoare de maestră de spălat-călecat, 6. Catedra de ajutoare de maestră de menaj, 7. Catedra de ajutoare de maestră de țesut, 8. Catedra de ornamentație.

Cei cari doresc să ocupe vreuna din aceste catedre, trebuie să împlinească condițiunile cerute de legea generală a învățământului secundar, precum și condițiunile legii speciale care regulează raporturile dintre școlile profesionale române și Ministerul Culturii Naționale.

Cererile însoțite de acte, (Extras de naștere și de botez, certificat de studii, numiri anterioare și de serviciu) se vor înainta Mitropoliei Române Unite din Blaj, până la data de 15 Iulie 1943. Vor arăta și situația actuală în care se află.

Blaj, din ședința consistorială ținută la 16 Iunie 1943.

VALERIU TRAIAN

Administrator Apostolic